

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 33.

(Lösenummer 10 Cts.)

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 14 MAJ 1925.

(Lösenummer 10 Cts.)

No. 20

Svensk uppfinning värd miljoner

Amerika bjöd 12 milj. kronor för kylmaskinen.

Elektrolux sade, i alla fall nej. Detaljer om fusionen Elektro-lux-Artic-Platen-Munters.

För omkring en månad sedan meddelades, att aktiebolaget Elektrolux övertagit aktiebolaget Artic och Platen-Munters Refrigerating System a. b. i samband varmed Elektrolux öka- de sitt aktiekapital från 2.4 till 7 miljoner kr. Av de nytecknade ak- terna användes för nominellt 2,500, 000 kr. till likvidering av köpet av de båda företagen, och 2,100,000 kr. skul- de betalas kontant.

Några närmare detaljer om den stora finansoperationen meddelades i detta sammanhang ej, men enligt vad man nu erfarit, erbjuder densamma många intressanta moment. Platen- Muntersbolaget, som ägde patentet till det av ingenjörerna från Platen och Munters upfunna kylmaskin- systemet, för vilket tidigare redogjorts, och vilket för övrigt försäkrade uppfinnarna polhemsmedaljen, hade till a. b. Artic överlåtit rätten att exploatera uppfinningen i hela Europa med undantag av Storbritan- nien samt för Sydafrika. Denna sin rätt har Artic överlåtit till Lux för en summa av 3 miljoner kr. varav dock en del likvideras i fastigheter. Samtidigt har Platen-Muntersbolaget sålt patenträtten i övrigt till Elektro- lux för inalles 2,000,000 kr. varav 1,5 miljoner i aktier och 500,000 kr. kontant. Uppfinnarna ha i aktier och kontanter erhållit vardera 500,000 kr. jämte en mindre royalty.

I och med dessa transaktioner har nu Elektrolux fria händer i fråga om kylmaskinsystemets exploatering över hela världen, och att denna rätt är ytterligare värdelöst, framgår av all önskvärd tydlighet av att ej till synes lysande anbud för patentets exploatering i Forenta Staterna av det svenska bolaget avböjts. En stor amerikansk koncern, representerad av en engelsman, har nämligen för- ligit sig att man erhållit från Patent- rådet inom detta land erbjudit en summa av ej mindre än 12,625,000 kr. eller cirka \$3,500,000, med likviden dock fördelad över en tid av 15 år. Kontant skulle betalas 1 miljon kr samt därjämte under första året, och följande åren inom ett tredjedels och följande 900 samt likvidationsperioden \$300, 000. Härutöver skulle till det svens- ka bolaget erläggas 10 proc. royalty. För likvidens fullgörande ställdes ga- ranten genom en känd engelsk bank, man svarer blev i alla fall avsevärt avböjande. I detta sammanhang kan avböjande, att om det amerikanska kon- cerniet kommit åt uppfinningen, in- nan den kom till Elektrolux ägo, upp- finnarna skulle ha erhållit vardera en halv miljon mera, än de nu fått.

Danska änkens "Hans Jensen" äkte den 8 de fast på några klippor 125 mil nordväst om Halifax.

Cirka 160,000 man lockoutade i Danmark

Arbetarna förluster uppgå till 1,5 miljoner kronor per dag. Frågan om sårforhandlingar träder i förgrunden.

Från Köpenhamn telegraferades d. 22 april till Stockholm: I förrgår var den första lockoutdagen i Danmark. Andra i det sista sökte man bejda den rullande lavinen. I förgår afton stängtes portarna för 120,000 arbe- tare. I går har konflikten utvidgats till nästan styrka som omfattar omkring 40,000 arbetare. Inalles berörs alltså omkring 160,000 arbetare. Vad detta betyder för Danmark, behöves icke närmare förklaras. Alla veta och märka det.

Frågan om sårforhandlingar inom järnindustrien har möjlighet finnes att uppnå en framkomlig väg, har i

Påstår att ej ens Peary nådde Nordpolen.

Kapten Joseph E. Bernier, som till- brakt stor del av sitt liv på forskningsfärdar i de arktiska far- vattnen, förklarade nyligen, att han kunde bevisa, att amiral Peary ej upptäckte nordpolen 1909. De klima- tiska förhållandena i arbeten av nordpolen, sade Bernier, är nämligen sådana, att det varit så gott som omöjligt för amiral Peary att göra observationer tillräckligt noggran- na att bevisa anspråken på att ha upptäckt polen.

Kapten Bernier förklarade vidare, att Ross Amundsen är den enda be- levande upptäcktsresande, som har tillfälle och utsikter att nå nordpolen. Han uttryckte till sist en förhopp- ning om att kapten Amundsen verk- ligen måtte arbeta sig fram till nord- polen i sommar och ej "vända om, då han kommit några mil till densam- ma."

NY "CHIEF WHIP."

C. W. Stewart av Humboldt, som valdes att upptaga den fallna manteln av Fred Johnston.

Brittiska arbetare i favör av samarbete med Ryssland.

Den engelska fackföreningsledningen sanktionerar de ryska delega- ternas framställning.

De brittiska fackföreningarnas gene- ralråd sammanträdde nyligen för att ta ställning till den rapport, som dess representanter vid den nylig- en hållna konferensen med Tomsky och andra delegerade för de ryska fackföreningarna avgivit. Generalfrådet beslutat att godkänna den politik om "samarbete med rys- sarna, som konferensen antagit. Ge- neralrådets avsikt lär vara att även i strid med Amsterdamskonventionen tillåta samarbete med ryska fackföreningarna samlade front. I detta syfte kommer eventuellt en interna- tionell konferens att sammankallas. "Times" framhåller i en ledande artikel, att generalrådets hållning kan få djupt inflytande på både Eng- lands och kontinentens politiska och industriella utveckling. Cityorganet hänvisar på bolsjevikernas ohyggliga metoder i Bulgarien och publicerar två brev från bulgariska patrioter, varav de västerländska demokraterna varnas mot bolsjevikernas försök att dölja fakta i saken. Slutligen påmin- ner "Times" om Macdonalds nyligen offentliggjorda mening till de britti- ska fackföreningarna att föredraga samarbete med de tyska arbetarna framför ett dylikt med de ryska fackföreningarna.

Amundsens förberedelser att flyga till nordpolen äro nu fullbordade, och man väntar endast rymskivans vi- derdelrapporter från Spetsbergens för att begiva sig iväg.

Coolidge vill själv sköta om maktens ljuva tömmar.

Uppmanar sitt folk att endast bry sig om sina egna privata affärer, som den härskiytta och baksluga biggott han är.

President Coolidge vill vara en- sam om att sköta regeringen, skriver Lawrence Todd i "Ny Tid" samt fort- sätter: Han önskar, att det ameri- kanska folket vända sin uppmärk- samhet till sina egna privata affärer. Han tror sig veta, vad slags admini- stration de 114,000,000 människorna i hans land bör ha, och han anser, att de endast slösa bort tiden, om de ka- sta sina blickar till Washington för att se, om allt står rätt till.

Detta är det senaste meddelandet från Vita huset. (Just vad man kan vänta från den härskiytta, baksluga och biggote Coolidge-Reds arm.) Det kommer direkt från läpparna av den mytiska "företalaren för pres- identer" — fast det naturligtvis sades på ett mera polerat språk. Men vad "företalaren" menade, var precis, att valboskapen sköter sina plögar och butiker etc. och ej blandar sig i vad som sker i Washington.

Vad mer, Coolidge försäkrar folket om stabilitet. Stabilitet skall det bli, bara undersökningar i oljeskan- dalen etc. tar slut. Detta är instruk- tionerna till kapitalpressen, och för de kommande sex månaderna kommer den att skriva på mindre la- gar, mindre regering, mera business. Och under tiden kommer Coolidge att lämna för sommarnöje i det lum- miga New England.

Vicomte Leverhulme avled den 7 maj i lunger inflammation i en ålder av 74 år. Han var en av Storbritanni- ens industriella ledare samt känd un- der namnet "tälkungen".

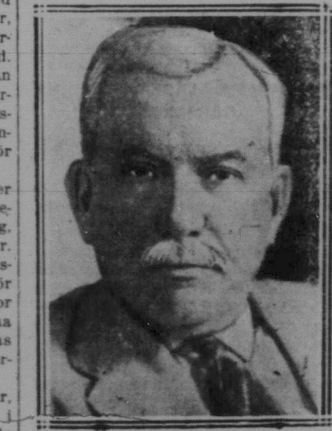
Ett fotografi sändes häromdagen från Honolulu till New York eller en sträcka av 5,106 mil. Endast 29 mi- nuter efter dess mottagande i New York hade man fotografiet färdigt.

Italienska kabinettet har bestämt sig för att öka antalet krigs aeroplan till 2,670. Nåra 30,000 officerare och manskap komma att tillhöra luftvä- senet, i spetsen för vilket skola stå ej mindre än 25 generaler.

En nationen omfattande fraktpolitik planeras av den federala regeringen

De progressiva med Andrew Knox i spetsen advocera kraftigt fullbordandet av Hudson Bay banan

Canadas olika järnvägssystem ha under den gångna veckan varit på tapeten i underhuset. Det började med att man antog en beviljning av mellan \$180,000 och \$200,000 för reparationsarbete i Hudson Bay banan. Detta tillkännagavs av järnvägs- minister Graham, då han talade om Knox resolutionen. Han förklarade, att regeringen kunde acceptera den- samma åtan den utan vidare an- togs. Resolutionen var av följande lydelse: "Beslutat, att det är underhusets mening, att det är ändamålsenligt, att ett effektivt erkännande givas den resolution, som adopterades den 12 mars 1923 av parlamentet, samt i vilken man erkände Hudson Bay ba- nans förtjänstfullhet."

Järnvägsminister Graham, som planerar en hela landet omfat- tande trafikpolitik.

Den förtjänstfullhet som nämns i andra transporteringsprojekt starta- de samtidigt. Sagda resolution framlades den 4 ds i de progressiva vägnar av An- drew Knox av Prince Albert, vilken vid introducerandet av denna fråga förklarade, att ingen orsak behövdes för dem, som ville framtinga ett av- görande i detta så viktiga spörsmål. Han betecknade Hudson Bay som ett naturligt agrikulturellt utlopp för hollenskt väster. Vidare framhöll att endast \$415,000 utgiva 1923 och 1924 för denna bana, under det att

Storstädning bland de progressiva

Mr. Robert Forke omväjles till partiets ledare.

C. W. Stewart, Humboldt ersät- ter J. Fred Johnston som partiets federala "chief whip."

Det steg, som togs av J. Fred John- ston av Last Mountain och 16 andra progressiva, då de röstade för reger- ingens budget, åstadkom ett stort rahalder i det progressiva läget. Dess ledare, Robert Forke av Bran- don, förklarade, att man måste beva- ra större kohesion för partiets poli- tiska i annat fall ämnade han avgå som ledare.

Mr. Robert Forke, omvald som de progressiva ledare.

Fördenskull sammankallades en caucus, som gick av stapeln den 5 o 6 ds, och vilken var förberedd att verkställa en grundlig husrengöring.

(Forts. & sid. 4.)

Oro inom imperiet. Man krä- ver mer makt och frihet.

Västra Australien funderar på utträde ur "the commonwealth." Spänning mellan engelsmän och boer i Sydafrika.

Västraaustraliska jordbruksministern har i ett anförande uttalat, att enligt vad han vor förfädd om, skulle 70 proc. av Västraaustraliens inbyggare rösta för utträde ur australiska stats- federationen. Detta enligt ett Reg- telogram från Perth, Australien.

På flera håll inom imperiet förelig- gas samtidigt symptom, liknande det i telegrammet omtalade. Så är fallet både vad Canada och Sydafrika be- träffar. Därvidlag är det Natal, den mest engelska av den sydafrikanska unionens äldre stater, som behärskas av livligt missnöje och stora farhög- gor med hänsyn till den starkt boer- nationalistiska stämning, som råder i den sydafrikanska politiken, och som bland annat får uttryck i åtgärder, vilka anses innebära ett slags krigs- förklaring mot det engelska språket och de engelska ämbetsmannamen- ten. I Natal vill man till och med på- stå, att alla dementer till trots, rent riksfientliga syften lysas av boer- darna, som sägas åstadna Sydafrikas fullkomliga lösgörande från imperiet. Sittningarna i Canada äro av helt an- nan natur. De böjda svårigheten att i en förbundstat utstaka särsta- makernas och unionens befogenhets- och maktområden. För någon tid sedan berödes i en specialartikel det märkliga fallet, att imperiets hög- sta domande instans, privy council "unionella kommitté", förklarat en lag om obligatorisk skildning i arbeta- ristver, som för åttaliga år sedan antogs av Canadas unionsparlament, vara ogiltig, då dylik lagstiftning al- lenast tillhör respektiva provinseres- presentationers kompetensområde. Sedan dess ha sigrerna sluttat för kommit- tén i alla canadensiska provinser. De äro emellertid ju icke av någon mån förfärdigt i naturen men illustrera på ett mycket intressande sätt svårigheten i staternas organiseran- de för samliv, även om de så varan- dra så nära som Canadas provinser.

Man har nu funnit en storstad ifrån flydda tider.

Stad i Arizona, 2,000 till 5,000 år gam- mel, upptäckt i Arizona. Våldiga byggnadar.

Ruinerna av vad som en gång i ti- den varit Amerikas största stad ha "upptäckts" i Arizona av arkeologer från American Museum. De senare årens torra i Arizona, varigenom vattnet i Roosevelt Lake nära Globe sjunkit, har gjort denna upptäckt möjlig. Staden anses vara mellan 2,000 och 5,000 år gammal. Där lär ha funnits ett apartementshus i denna förtidens stad, som i storlek över- träffade våra dagars största byggnad- er av samma slag. Dess ruiner mitta 250 fot i längd, och byggnaden har varit antingen 3 eller 4 våningar hög. Krukmakeriarbeten av en ny typ, på- minnande om de mexikanska arbe- tarna, ha anträffats, antydande, att arizonacivilisationen var en avlägga- re av den mexikanska eller tvärtom. Vål bibehållna textilarbeten ha också på- träffats. Expeditionen, som företogs av Eric Schmidt, har utsetts av mrs Boyce Thompson, änka efter koppar- och oljekungen Thompson. Hon in- tresserar sig mycket för arkeologiska forskningar och har bekostat expedi- tioner till Cypern, Egypten och Peru.

Mer än 14,000 telefoner försattes ur bruk den 8 ds i Portland, Ore, genom en eldsvåda.

AR SJALVSTÄNDIG.

Joseph T. Shaw av Calgary, som beredde "ginger"-gruppen en ej angenäm överraskning.

Man har nu funnit en storstad ifrån flydda tider.

Stad i Arizona, 2,000 till 5,000 år gam- mel, upptäckt i Arizona. Våldiga byggnadar.

Ruinerna av vad som en gång i ti- den varit Amerikas största stad ha "upptäckts" i Arizona av arkeologer från American Museum. De senare årens torra i Arizona, varigenom vattnet i Roosevelt Lake nära Globe sjunkit, har gjort denna upptäckt möjlig. Staden anses vara mellan 2,000 och 5,000 år gammal. Där lär ha funnits ett apartementshus i denna förtidens stad, som i storlek över- träffade våra dagars största byggnad- er av samma slag. Dess ruiner mitta 250 fot i längd, och byggnaden har varit antingen 3 eller 4 våningar hög. Krukmakeriarbeten av en ny typ, på- minnande om de mexikanska arbe- tarna, ha anträffats, antydande, att arizonacivilisationen var en avlägga- re av den mexikanska eller tvärtom. Vål bibehållna textilarbeten ha också på- träffats. Expeditionen, som företogs av Eric Schmidt, har utsetts av mrs Boyce Thompson, änka efter koppar- och oljekungen Thompson. Hon in- tresserar sig mycket för arkeologiska forskningar och har bekostat expedi- tioner till Cypern, Egypten och Peru.

Den 9 ds var mr Graham åter i el- den, i det att det federala kabinettet då höll en session, som varade en hel dag, i akt och mening att bygga stom- men till en framtida fraktpolitik, omfattande hela Dominion samt er- stättande Crows Nest Pass översen- kommelsen.

Den så viktiga fråga, vars till- stånd just nu är otäckligt kaotiskt, förelades kabinettet av mr Graham i form av ett förslag, vilket angiver de riktlinjer, vilka regeringen bör följa.

Försägets generella avsikt är att eliminera de västgående Crows Nest Pass taxorna, såväl som att annullera hela översenkommissen. För att ersätta västern för den därigenom

Provinciella val i Saskatchewan

Hon. C. A. Dunning utfärdar ett intressant manifest.

Påvisar, vad hans regering redan utträttat och omtalar, vad den i framtiden ämnar göra.

Det länge väntade budskapet har kommit, nämligen att ett nytt val skall gå av stapeln i Saskatchewan. På uppmaning av regeringen har vice guvernören upplöst provinsets femte lagstiftning samt bestämt, att valdagen skall äga rum tisdagen den 2 juni. Nomineringsdagen är förlagd till tisdagen den 26 maj med undantag av i Cumberland och Ile a la Crosse, var- rest nomineringen sker den 23 juni och valet den 21 juli.

I det manifest, som premiärmin- ister Dunning utgav i förlags sager han: "Det är regeringens allvarliga önskan, att dess rekord och politik skola fullständigt bli diskuterade. Regeringen föreslår att anställa en stor mängd experter för att undersöka möjligheterna för att skaffa provin- sven bilriga drivkraft för industri- ella och agrikulturella ändamål."

Manifestet antyder, att regeringen redan företagit en preliminär under- sökning, vilken lagt i dagen, att un- der de senare åren ha stora veten- skapliga framsteg gjorts särskilt med hänsyn till överförandet av elektrisk kraft. Regeringen har kommit till den slutsatsen, att frånvaron av billig kraft är det största handicap för industriell utveckling.

Industriell Hudson Bay järnvägen säger manifestet, att regeringen i det förtida brukat samt kommer att i det framtida bruka alla lagliga medel i fullt samförstånd med Manitobas regering och Ont-to-the Bay Association för att fullfölja detta stora nationella projekt fullbordat.

Partiet till fullo uppskattande be- hovet av ökade publika faciliteter an- ser regeringen, att man endast kan taga hand om de mest krävande nya utgifter inom den närmaste framtid- en. Det påpekas också, att regerin- gen under de två sista åren reducerat de kontrollbara utgifterna med \$1,267,000 eller hela 21 procent.

Vidare påpekas ganska omständligt vad regeringen gjort för skolorna och bildning samt uppbyggnad i allmänhet. Det uppger, att liberala beviljningar komma att givas för vidare utveck- ling av sådana aktiviteter som poli- tisk, ekonomisk, agrikulturell utvick- ling, skolhygien etc. m. m.

Refererande till utvecklingen av de kooperativa marknadsförandet inom provinsen, där inbegripet veteri- neringen, säger manifestet, att "farna- rena i Saskatchewan ha lång erfaren- het i att leda sina egna företag, och regeringen står redo att inför legis- lation framlägga sådana metoder och steg, som kunna behövas av dessa kooperativa farmarsinstitutioner för att tillförsäkra de bästa ekonomiska resultat för vårt folk." Regeringen

(Forts. & sid. 4.)

Japan säges rusta sig för Stillahavskrig

Intensivt flottbyggnadsarbete pågår mer hemlighälles. Vad en amerikansk korrespondent vet om regeringens planer.

Japans kolossala flottbyggnadsarbete på- kalla åter uppmärksamhet, o London Daily Express befarar, att händelserna peka här mot ett krig i Stillahavet. Dessa antaganden styrkas av uttalan- den i den japanskfientliga pressen i Amerika, vilka dock självalfallet böra motas med reservation. New York American offentliggör emellertid artiklar från en korrespon- dent, som tillbringat fem år i Japan, där han förklädd till kinesisk kull besökt Åtskilliga skeppsvarv av sta- tioner för krigsfartyg. Han påstår, att japanerna ej allena äro i färd med att bygga pansarkryssare, som gåra upp till 40 knop, utan även ultra- moderna undervattensbåtar. Överallt skall råda den största aktivitet, ehuru Tokioregeringen leke församma att döja de febrila verksamheten. Den stora jordbävningen satte ett tillfälligt stopp för rustningarna, men detta är nu övervunnet, och Japan ar- betar mer energiskt än någonsin för att kunna fullkomna sina flottustning- ar. Attta förståeliga och tre andra klassens kryssare, tio destroyers av modernaste snitt förutom fartyg för transport av flygmaskiner skola vara under byggnad. Det japanska flott- programmet vors enligt dessa uppgif- ter omkring det dubbla jämfört med det engelska eller amerikanska.

Henry Ford önskar köpa vat- tenkraft i Norge.

En inflytelserik grupp av ameri- kanska affärsmän med Henry Ford i spetsen ligga nu, enligt telegram från Oslo, i underhandlingar om att inköpa en högt betydande serie av vattenfall i närheten av Bergen. Det hela omfattar en fullständig järnväg och en kraftstation, som för närva- rande är kapabel av att framstrala 100,000 hästkrafter.

Över 20,000 personer i Hannover höllo häromdagen en våldig avskeds- demonstration för den nylige pre- sidenten von Hindenburg.

Mrs Stuart Livingston i Vancouver, som för några år sedan köpte en tavla för \$7 av en skrothandlare i Winnipeg, har i dagarna kommit un- derfund med att tavlan är en äkta Vasquez samt värd kanhända nära en miljon dollars.

Japan säges rusta sig för Stillahavskrig

Intensivt flottbyggnadsarbete pågår mer hemlighälles. Vad en amerikansk korrespondent vet om regeringens planer.

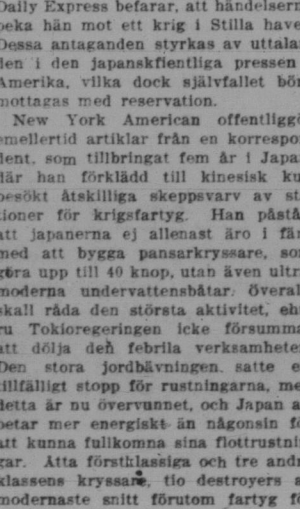
Japans kolossala flottbyggnadsarbete på- kalla åter uppmärksamhet, o London Daily Express befarar, att händelserna peka här mot ett krig i Stillahavet. Dessa antaganden styrkas av uttalan- den i den japanskfientliga pressen i Amerika, vilka dock självalfallet böra motas med reservation. New York American offentliggör emellertid artiklar från en korrespon- dent, som tillbringat fem år i Japan, där han förklädd till kinesisk kull besökt Åtskilliga skeppsvarv av sta- tioner för krigsfartyg. Han påstår, att japanerna ej allena äro i färd med att bygga pansarkryssare, som gåra upp till 40 knop, utan även ultra- moderna undervattensbåtar. Överallt skall råda den största aktivitet, ehuru Tokioregeringen leke församma att döja de febrila verksamheten. Den stora jordbävningen satte ett tillfälligt stopp för rustningarna, men detta är nu övervunnet, och Japan ar- betar mer energiskt än någonsin för att kunna fullkomna sina flottustning- ar. Attta förståeliga och tre andra klassens kryssare, tio destroyers av modernaste snitt förutom fartyg för transport av flygmaskiner skola vara under byggnad. Det japanska flott- programmet vors enligt dessa uppgif- ter omkring det dubbla jämfört med det engelska eller amerikanska.

Henry Ford önskar köpa vat- tenkraft i Norge.

En inflytelserik grupp av ameri- kanska affärsmän med Henry Ford i spetsen ligga nu, enligt telegram från Oslo, i underhandlingar om att inköpa en högt betydande serie av vattenfall i närheten av Bergen. Det hela omfattar en fullständig järnväg och en kraftstation, som för närva- rande är kapabel av att framstrala 100,000 hästkrafter.

Över 20,000 personer i Hannover höllo häromdagen en våldig avskeds- demonstration för den nylige pre- sidenten von Hindenburg.

Mrs Stuart Livingston i Vancouver, som för några år sedan köpte en tavla för \$7 av en skrothandlare i Winnipeg, har i dagarna kommit un- derfund med att tavlan är en äkta Vasquez samt värd kanhända nära en miljon dollars.

Andrew Knox av Prince Albert, som framlade de progressiva resolu- tion om Hudson Bay banan.

Framstående socialdemokrat aviden i Sverige.

Förre finansminister F. V. Thorson har gått hidan 60 år gammal.

Förre finansminister F. V. Thorson avled den 5 maj i Stockholm efter att nyligen ha genomgått en operation. Han hade varit sjuk alltsedan i höstas. Herr Thorson blev för en kort tid sedan vald till Hjalmar Brantings efterträdare såsom ledare av det socialdemokratiska partiet. Han var till yrket skomakare samt här- sammade från Tetad, i vilken stad han fört hade en del kommunala för- trolleuppdrag, innan han kom in i riksdagen. Han specialiserade sig tidigt på finansiella frågor samt var bankfullmäktigt och gjorde sitt första inträde i kabinettet som finansmin- ister, vilken post han sedan beklädde 1920 samt 1921-23. År 1920 var han även en del handelsminister. Vid sitt frånfråle var han 60 år gammal. Med Thorson bortgår en dugande man, som länge intagit en framstående plats inom arbetarpartiet och inom de politiska kretsarna. Åter har en klanpa av Hjalmar Brantings regim skördats av lifemannen.

Förre finansminister F. V. Thorson, som framlade de progressiva resolu- tion om Hudson Bay banan.